

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי ישעיה מטשחויב הי"ד צוק"ל, בנו של מון הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, נהרג על קידוש השם ביום ג' אלול תש"ג.

סיפר הגה"צ רבי אלחנן הלפרין צוק"ל רבה של גולדס גרין, שבעיירה אחת בפולין היה יהודי בעל מאפיה שהיה אופה לחמים ומוכר אותם. יום אחד העלילה עליו גויה אחת שהוא משקר במשקל, וגם היא עצמה קנתה אצלו לחם שהיה חסר מהמשקל שלו. השלטונות בפולין היו שונאי יהודים, ולא היה כל ספק שבעל המאפיה יצטרך לסגור את המאפיה וגם ישב בכלא על 'עבירה' זו. המשפחה הייתה אובדת עצות ולא ידעו מה לעשות.

עד שיום אחד שמע בנו של האופה שהרבי הקדוש רבי ישע"לה מטשחויב עומד לעבור ברכבת דרך העיר שלהם, ומיד רץ לתחנה להמתין לרבי. כשעצרה הרכבת בתחנה, עלה אליה מיד ופנה לרבי בבכי כשהוא מספר על מצבו החמור של אביו. הרבי הקדוש הרגיע אותו ואמר לו: "איך לך מה לפחד, אותה גויה בעצמה תציל אתכם..."

הבן רץ הביתה לבשר לאביו את דברי הרבי. הם לא הבינו כלל את הכוונה של הרבי, אך הם התחזקו באמונת חכמים והמתינו לבאות.

כשהגיע יום המשפט, לאחר שהגויה סיפרה את כל מה ש'ידוע' לה, שאל אותה השופט: "האם הלחם שקנית היה טרי או לא?". הגויה שרצתה להפליא את היהודי בכל מה שאפשר, התחילה לתאר איזה לחם יבש וישן הוא מוכר לקונים, והלחם שהיא קנתה היה ממש מעופש. כששמע זאת השופט, הכריז מיד שהתיק נסגר והמשפט בטל. "איך כאן שום דבר פלילי", הוא אמר, "לחם ישן הוא תמיד מצומק, ולכן היה חסר מהמשקל שלו..."

סיפור נוסף סיפר מרן הרבי מפשעווארסק צוק"ל, שפעם הביאו אל הרה"ק רבי ישע"לה ילד שהיה משותק בחצי גופו. אביו התחנן אל הרבי שישע"ה אותו, כי אין הוא מסוגל יותר לראות את צרתו של בנו. הרבי מטשחויב לקח את הילד בחיקו, ומישש את גופו בידי, ולאחר מכן החזיר אותו אל אביו, כשהוא בריא כאחד האדם...

מתי התעלף אביו של מרן הגאב"ד שליט"א

דברי מוסר ותוכחה לבני ישראל, לפעמים זה דרכי חסידות, ולפעמים זה הדרכות והנהגות שונות, ומכיון שהעם קיבל את דבריהם, צריכים הצדיקים לסיים את דבריהם בדברי ברכת טוב, על עם ישראל בכלל ועל השומעים בפרט.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ז' אב, סוכה דף ט')

כוחם של הצדיקים בתפילתם

למדנו בדף היומי (דף ל"א ע"א): **"אמר רבי אלעזר, למה נמשלה תפילתן של צדיקים כעתר, לומר לך מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפילתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות".**

כדי להבין היטב מה זה תפילתן של צדיקים נספר סיפור. מרן הרבי הקדוש בעל השפע חיים מצאנז צוק"ל היה ידוע בכח תפילתו. אנשים באו ממרחק לראות ולשמוע את הרבי הקדוש כשהוא שופך את נפשו בתפילה לפני בורא עולם. בתפילתו היה שופך דמעות כמים, ובקולו המרטיט לבבות היה מוציא את מילות התפילה כמונה מעות.

בשבת אחת הגיע הרבי בעל השפע חיים אל הרבי בעל המנחת אלעזר ממונקאטש צוק"ל. לאחר התפילה שלח הרבי ממונקאטש את משמשו לראות היכן אווזי הרב מקלויזנבורג. חזר המשמש ואמר שהרבי אווזי בנשמת במילים "עד הנה עזרונו רחמך".

המנחת אלעזר שהכיר כבר את כוחו של השפע חיים בתפילתו, הגיב ואמר למשמש: "זה לא מספיק, האם הוא אווזי בעזרונו או ב'רחמך'?"

(מתוך הפתיחה לשיעור, ל"ב אב, סוכה דף ז')

איך ירא שמים צריך להיות מיצר דודאג

כ"ק מרן גאב"ד העדה החרדית הגה"צ רבי יצחק טוביה ווייס שליט"א לא זכה הרבה להכיר את הוריו בימי ילדותו, ועוד לפני שהגיע לגיל הבר מצוה הם כבר נלקחו ממנו ויותר הוא לא ראה אותם. אבל מהזכרונות היחידות שנשארו לו מהוריו, הוא מספר, שפעם אחת הוא ראה את אביו במרדך ברכת המזון, וכשהגיע לברכת רחם נא, באמר "על ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך", הוא נפל והתעלף והיו מוכרחים להוציא אותו החוצה לאויר להעיר אותו מעלפונו.

אמר על כך מרן הגאב"ד, שזה הכוונה "דברת במ בשבתך בביתך", צריך לדבר אל הילדים, לא בדרשות ולא בהרצאות, אלא שהילד יראה איך מתנהג האבא בשבו בביתו, זה הדרשה הכי טובה, וכך צריך לדבר אליהם. והוסיף מרן הגאב"ד שאחר כך הראו לו שכך מפורש בזוה"ק על הפסוק ודברת במ בשבתך בביתך.

מנהגו של חסיד אמיתי

השבוע נלמד בדף היומי (דף ל"ב ע"ב) דיון אודות ההדס שהוא צריך להיות ענף עץ 'עבות', כלומר קלוע דומה לשרשרת. שואלת הגמרא, מהי ההגדרה של 'עבות'? עונה הגמרא, שרב יהודה סובר שצריך להיות שלשה עלים היוצאים בקו אחד, ורב כהנא סובר "אפילו תרי וחד", כלומר אפילו אם יוצאים שני עלים מקו אחד, ועלה נוסף על גביהם.

מספרת הגמרא: **"רב אחא בריה דרבא מהדר אתרי וחד, הואיל ונפיק ממומיה דרב כהנא"**, כלומר הוא היה מזהיר לקחת דווקא הדס שהוא "תרי וחד", הואיל ורבו הזכיר לשון זו [ואף על פי שרב כהנא לא התכוון לומר שצריך דווקא תרי וחד].

אנשים באו
ממרחק
לראות
ולשמוע את
הרבי הקדוש

סיפור דומה אירע בעיירה ברנוביץ' בבית מדרשו של הרבי הקדוש בעל הבית אברהם מסלונים צוק"ל. בבית מדרש זה היה נהוג בכל ליל שבת שה'בעלי בתים' היו מזמינים את כל האורחים לביתם ולא השאירו אף אחד ללא מקום לאכול בו. כדי לוודא שלא נשאר אף עני שאין לו היכן לאכול, היה הרבי הבית אברהם נוהג לצאת מבית המדרש אחרון, לאחר שראה שכולם כבר היו מסודרים.

בשבת אחת לאחר שכולם הלכו, ראה הרבי שנשאר בבית המדרש עני אחד וגם חסיד אחד. פנה הרבי לחסיד ואמר לו: "דער גאטט איז אויף זיינע פלייצעס" [-עני זה מוטל על כתפין], כלומר אתה דואג לו.

ניגש החסיד לעני ואמר לו: "בוא תעלה על הכתפיים שלי, ואקח אותך לביתי". אמר לו העני: "וכי איך מביין למה התכווין הרבי? הוא התכוין שאתה דואג לי". אך החסיד לא רצה לשמוע כלום: "הרבי אמר שאקח אותך על כתפי. אתה לא יוצא מאן אלא על כתפי..."

לא היה לו לעני כל ברירה, והחסיד לקח אותו על כתפיו, וכך הוא הלך איתו עד לביתו, כשכל אנשי העיירה מביטים אחריו בתמהון...

מקור המנהג לסיים בברכות על עם ישראל

הרבה צדיקים נוהגים שכשהם מסיימים לומר דברי תורה על השלחן, הם מסיימים בברכות על עם ישראל, כל צדיק בדרך שלו ובסגנון שלו. ועליו לדעת מה המקור למנהג זה.

אומר על כך מרן הרבי הקדוש ממונקאטש צוק"ל בספרו "דברי תורה", שהמקור הוא מהמדרש רבה בפרשת השבוע (דברים רבה א, ט) על דברי תוכחתו של משה רבינו לעם ישראל. וזה לשון המדרש: "אמר לו הקב"ה למשה, הואיל וקיבלו עליהן תוכחותיך צריך אתה לברכן, מיד חזר וברכן, מנין, שנאמר ה' אלהיכם הרבה וגו', ומנין שכל המקבל תוכחה זוכה לברכה, שכן שלמה מפרש (משלי כד, כה) 'למוכיחים ינעם וְעֲלִיָּהֶם תָּבוֹא בְרַכַּת טוֹב'."

אומר הרבי ממונקאטש, כיון שהצדיקים אומרים בדברי תורתם

מיני מתיקה

חשבתו בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא להסמך לך את הגמרא בסוף מסכת סוכה (דף נ"ו ע"ב): "כדאמרי אינשי, שותא דינוקא בשוקא, או דאבואה או דאמיה", כלומר כשאתה רואה את ההתנהגות של ילד, את צורת הדיבור שלו, הוא בדאי ראה את זה או אצל אביו או אצל אמו.

סיפור נוסף כעין זה אירע אצל רבינו בעל הויחי יוסף מפאפא צוק"ל. פעם בבואו לארץ הקודש הוא שהה בשבת בעיר הקודש טבריה, ובערב שבת במנחה הוא ניגש לתיבה, והתפלל כדרכו בדביקות ובהשתפכות הנפש.

כשהגיע למילים "ולירושלים עירך ברחמים תשוב" הוא הוריד את ראשו על הסטנדר והתחיל לבכות ולהוריד דמעות כנחל. עד שכל האנשים שהתפללו אז בבית הכנסת התחילו ונרעדו לשמע בכייתו הקורעות לב.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ג אב, סוכה דף ט"ו)

רבינו האור החיים הקדוש מביא בפרשת דברים את "מאמר החסידים ח"ל, הפרוש צהלתו בפניו ודאגתו בלבו". ומקור הדבר הוא מבעל החובות הלבבות (שער הפרישות פרק ד'). לכאורה איך יכול אדם אשר דאגתו היא בלבו להסתובב עם פנים שמחות, עם צהלה על פניו? בתשעה באב בסיום הקינות אנו אומרים את הפיוט המרטיט ומעורר לבבות 'אלי ציון ועריה כמו אשה בציריה'. הכרת יחידים פשוטים, שכשאמרו פיוט זה, פשוט בכו והורידו דמעות על גלות השכינה וצרות עם ישראל. נביא פירוש נפלא שפירש הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע בעל הקדושת לוי על פיוט זה. וכך הוא אמר:

לא בחינים דימו כאן את עם ישראל לאשה בציריה. אשה כזאת אמנם סובלת, אבל היא מרגישה שהנה עוד מעט היא משתחררת מסבלותיה, ואז היא תהנה ותנוח עם התינוק החמוד. כך גם עם ישראל בטוח אפילו בזמנים הקשים שבמהרה תהיה לנו השמחה של הגאולה השלימה. כשיהיה חי בהרגשה כזאת, והוא בטוח גם במצבים הכי קשים שאוטוטו נצא מן הגלות המרה, ותיכף תבוא הגאולה, או אז הוא מסתובב כל היום עם שמחה בלב.

דרך נוספת לך יש בדברי רש"י בפרשת דברים. התורה הקדושה אומרת (דברים ב, ו-ז): "אֲכַל תִּשְׂבְּרוּ מֵאֲתָם בְּכֶסֶף וְאֶכְלֹתֶם וְגַם מִים תִּכְרוּ מֵאֲתָם בְּכֶסֶף וְשִׁיתֶם, כִּי ה' אֱלֹהֵיךָ בְּרַךְ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָךְ וְגו' זֶה אֲרַבְעִים שָׁנָה ה' אֱלֹהֵיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ דָבָר". אומר רש"י: "כי ה' אלהיך בריך - לפיכך לא תכפו את טובתו להראות כאילו אתם עניים, אלא הראו עצמכם עשירים". זהו תפקידו של יהודי בכל רגע נתון, להראות את עצמו עשיר, לא דווקא בכסף, אלא עשיר בדעת, עשיר במצוות, עשיר השמח בחלקו. 'הראו עצמכם עשירים'...

נסיים עם וורט שדחי זקני מצדיקי ירושלים הגה"צ רבי אברהם חיים ברים זצ"ל היה אומר בשם הרה"ק רבי דוד מלעלוב ז"ע. התורה הקדושה אומרת "ולמכיר נתתי את הגלעד", פירש הרה"ק הנ"ל, ולמכיר - אם תרצו לדעת מי הוא זה שמכיר את ה', מי הוא שלבו מלא אהבה להבורא ית"ש, נתתי את הגיל-עד, נתתי לו את הגילה והשמחה לעדות ולאות, השמחה היא עדות לכך שיהיה זה הוא מן המכירים ויודעים את קונם, ותוכם מלא באהבת ה'...

עבודת חודש אלול - מאמר חיזוק

מדבריו של המשפיע הנודע הרה"צ רבי נחמן בידרמן שליט"א

כאשר עומדים בחודש אלול ועושים מעט חשבון הנפש, הרי הלב מתמלא בחרדה, אנה אנו באים, ואנו דלים רשים וריקים. אבל הניחו לנו מקום להתחזק עם תיבת 'אלול', האותיות 'לא' 'לו'. דהנה בפרשת בהר (ויקרא כה, ל) כתיב 'וקם הבית אשר בעיר אשר לא חומה' וגו', ואולם הקרי הוא אשר 'לו' חומה, ואיתא בגמ' (ערכין לב, א) שאם אינה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כתיב ערי חומה. אבל אם כעת אינה מוקפת באותה החומה שהיתה מוקפת בימות יהושע בן נון, אך כיון שבימי יהושע בן נון היתה מוקפת חומה, לכן דינה כעיר מוקפת חומה.

זהו חיזוק נפלא, שאפי' אם אנו כעת בעוונותינו הרבים בגדר 'לא' חומה, היינו שחסר לנו חומת אש ואין לנו גדרים וסייגים כנגד היצה"ר וכו', אבל מ"מ אנו יודעים שהיה לנו חומות בצורות וחזקות, הלא הם אבותינו הק' אברהם יצחק ויעקב שמסרו נפשם להשי"ת, ואפי' שהחומות שהם בנו כבר נפלו בעוה"ר ואינם עוד בידינו, אך מ"מ עדיין קיימים יסודות החומה ואפשר לבנות עליהם מחדש חומות גדולות ומפוארות, "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף". ונמצא שעיי"ז אנו מוקפים חומה מימות אבותינו, והם מגינים עלינו, וא"כ אנו בגדר 'לו חומה', והצירוף של 'לא חומה ו'לו חומה, הוא החיזוק שאנו באים בזכות אבותינו הק' והתקשרותנו אליהם.

ועוד חיזוק יש לנו בתיבת אלול אותיות 'לא לו', דהנה בפרשת שמיני נאמר (ויקרא יא, כא) אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההולך על ארבע אשר לא כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ. ושם כתוב "אשר לא כרעים", אולם הקרי הוא "אשר לו כרעים". ואיתא בגמ' (חולין סה, א) ת"ר אין לו עכשיו [קרצולים] ועתידי לגדל לאחר זמן מותר, וזה נלמד מהכתיב והקרי, דאע"פ שעכשיו אין לו מ"מ כיון שעתיד לגדל לאחר זמן, הרי הוא כבר טהור עכשיו ומותר באכילה.

ומבואר בזה חידוש נפלא בענין התשובה, שאע"פ שבעוה"ר אנו מלאי עון ועבירות, כיון שאנו עושים כעת תשובה, ומקבלים עלינו מעתה ואילך לעשות רצון השי"ת, א"כ כבר עכשיו אנו טהורים מצד עצם הקבלה טובה, וכמש"כ רבינו יונה ז"ל (שערי תשובה שער ב אות י) שכאשר אדם מקבל על עצמו קבלה, עלתה בידו התשובה ונהפך לאיש אחר, ומעתה אשר קיבל כזאת במחשבתו וגמר עליו בלבו לעשות ככל אשר יורהו תופסי התורה קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצוות כאילו כבר עשה וקיים הכל, ומניחים את המצוות הללו על משקל הזכויות.

ובזה ביאר רבינו יונה ז"ל מה שאמרו חז"ל (אבות דר"נ פכ"ב) כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת שנאמר נעשה ונשמע, כי האיש שקיבל על נפשו בלב נאמן לשמור ולעשות עפ"י התורה יש בידו מן היום הזה שכר על כל המצוות, ועל כן מעשיו מרובין מחכמתו כי עדיין לא ידע את הדבר ושכרו אתו, וכדאיתא לענין מה שאמרו בב"י בהר סיני נעשה ונשמע, שהקדימו קבלת המעשה על נפשם לפני השמיעה, ובענין אחר לא יתכן שיהיו מעשיו של אדם מרובין יותר ממה שהוא יודע, ע"ש.

מאוצרות הפרשה

והיית אך שמח (טו, טז). הרבי הקדוש רבי ברוך ממעזבוז' צוק"ל היה אומר שעצבות מקלקלת את הפרנסה, ולכן צריך אדם להיות בשמחה, ועל ידי זה תרבה אצלו הפרנסה. ורמז יש לכך בפסוק 'והיית אך שמח', שסופי תיבות שלו הוא חת"ך שהוא שם הפרנסה כידוע, רמז שאם האדם יהיה שמח, הוא יזכה לפרנסה ברווח.

מקולמוסם של הקוראים

יום ה' מטו"מ כ"ח תמוז, פה שיכון סקווירא

לכבוד הזוכה ומזכה את הרבים הרב הגאון **רבי אברהם ישעיהו שליט"א**,

ישר כח על הגליון 'מתיקות הדף היומי' שמגיע אלי בכל שבוע, כשמו כן הוא, יעזור ה' שתזכו להרבות תורה ולהאדירה.

בגליון פר' פינחס (עלון מס' 73) הבאתם מאמר בשם הרה"ק רבי משה מרוזודוב זצ"ל על הפסוק יפקוד ה' אלקי הרוחות. וממש נקודה זו כתב

בספה"ק אמרי

פעם בא אחד אל הרה"ק רבי יששכר דב מולברו' ז"ע, ובפיו טענה: "אני מוכן ומזומן לחזור בתשובה על כל חטאי, אך בתנאי שאפטר מיסורי". ענה לו הרבי מינה וביה: "וחטאיך גם הם היו על תנאי?"...

נקודה למחשבה:

נועם בקצת יותר באריכות. שכתב שם טעם סמיכות פרשת המועדים אחר סמיכות יהושע ע"י משה, על דרך מה שאמרו חז"ל חייב אדם לקבל פני רבו ברגל, כי העבדות בתורה ותפילה בימות החול יכול כל אחד גם בביתו לעשות, אבל הארת טעם שבת ורגל אי אפשר רק באסיפת ידדים יראי ה' אצל הצדיק, ולכן אם לא היה נתמנה ראש ורבי לכל דור דודו לא היה אפשר לצנות על המועדים, רק אחר תפילת משה שלא תהיה עדת ה' כצאן וגו', נאמר פרשת רגלים, לנסוע לצדיקים, וירגישו שם טעם הרגלים.

דיברתי עם כבוד מעלתו על הטעלעפאן אם באפשר ליתן לי הספר 'אנא עבדא' שנכתב שם דמותו של איכם הגה"ח רבי שמואל צבי ז"ל אשר הגאון הרב ר' חיים קנייבסקי שליט"א העיד שהספר מביא לידי יראת שמים, וישר כח למפרע.

החותם בכל הברכות, **מרדכי נתן פריעזעל**